

Horsens Kommune
Rådhusvej 4, 8700 Horsens

TRANSEMBRYO SØREN ERNST MADSEN
Tirsvadvej 11
8740 Brædstrup

Landbrug
Sagsbehandler:
Helle Kousholt
Direkte: 76292627
Mobil: 20801374

www.horsens.dk

Sagsnr. 09.17.00-P19-10-15
Dato: 30.03.2016

Tilladelse
af
Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup
i henhold til reglerne i
Lov om miljøgodkendelse m.v.
af husdyrbrug

Skema nr. 82510

Læsevejledning

Tilladelsen er bygget op således, at de vilkår som produktionen kan ske under, findes først i dokumentet. Herefter kommer et kort resume af resultatet af de vurderinger der ligger til grund for vilkårene.

De efterfølgende afsnit af tilladelsen rummer alle dels en miljøteknisk beskrivelser af forholdene på ejendommen og efterfølgende kommunens vurdering af påvirkningerne fra produktionen. Sidst i dokumentet findes bilag.

Copyright

Kort er gengivet af Horsens Kommune med tilladelse fra Geodatastyrelsen. Copyright Geodatastyrelsen.

Luffotos – er gengivet af Horsens kommune med tilladelse fra Cowi. DDO ©, Copyright COWI

Indledning

Der er ansøgt om udvidelse af dyreholdet samt ændret anvendelse af en driftsbygning på ejendommen Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup.

Ansøgningen er indsendt af Søren Ernst Madsen, Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup.

Kommunen har gennemgået de indsendte oplysninger, og herefter foretaget en vurdering af det ansøgte projekts mulige påvirkning af miljøet og omgivelserne ud fra reglerne i husdyrbrugsloven¹.

Vurderingen fremgår af den miljøtekniske redegørelse og danner sammen med ansøgningen baggrund for tilladelsen.

Vilkårene sikrer at projektet kan gennemføres uden at der sker en væsentlig påvirkning af miljøet. Miljøet skal i denne sammenhæng forstås i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie.

Kontaktoplysninger

Ansøger og kontaktperson på bedriften

Søren Ernst Madsen, Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup
Tlf.nr.: 75761670 Mobil:40421670 Mail: tirsvad@post7.tele.dk

Kommunikations e-mail

E-mail adresse der bliver brugt til kommunikation mellem ansøger og sagsbehandler:
tirsvad@post7.tele.dk

Ejendomme og ejendomsnumre samt CVR. nummer

Navn	Ejendomsnummer	CVR/P nummer
Tirsvadvej 11	6150296925	69345859/1002294574

Matrikler på ejendommen

Matr. nr. 1d, 1i, 1l og 2k Tirsvad Gde, Klovborg
Matr. nr. 4p, Skade By, Klovborg
Matr. nr. 16, 20, 8 og 26b, Højtholm, Tyrsting

CHR nummer på ejendommen

24412

Kommune

Sagsbehandler og tilsynsførende: Helle Kousholt, Rådhusstorvet 4, 8700 Horsens, 76292627
hko@horsens.dk

Ansøgningsmaterialet

Til brug for vurdering af ansøgningens konsekvenser for miljøet har Horsens Kommune oprettet en ansøgning i husdyrgodkendelse.dk med ansøgningsschema nr. 82510.

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Resumé af tilladelsen

Projektet og dets miljømæssige konsekvenser er herunder beskrevet i et ikke-teknisk resumé, der gør det muligt for offentligheden at få indblik i projektet og konsekvenserne af tilladelsen af projektet.

Beskrivelse af ansøgningen

Der ønskes tilladelse til at udvide den nuværende kvægproduktion fra 4 ammekøer, 31 kvier og 2 tyrekalve svarende til 36,88 DE til 10 ammekøer, 70 kvier og 6 småkalve svarende til 36,88 DE beregnet efter husdyrgødningsbekendtgørelsen².

Der ønskes etableret ny stald i en lade, hvor dyrene skal gå i dybstrøelse 5 måneder om året.

Horsens Kommune vurderer at udvidelsen er omfattet af husdyrbrugslovens bestemmelser og derfor udløser krav om en § 10 tilladelse efter husdyrbrugsloven.

Ejendommens beliggenhed

Ejendommen ligger i landzone med passende afstand til de omkringliggende beboelser i området.

Nærmeste nabo med landbrugspligt er Tirsvadvej 9 (afstand ca. 520 m), mens nærmeste nabo uden landbrugspligt er Tirsvadvej 7 (afstand ca. 660 m). Nærmeste samlede bebyggelse er Tyrsting, som ligger ca. 3,2 km øst for ejendommen, og nærmeste byzone er Klovborg, som ligger ca. 2,3 km mod vest i Ikast-Brande Kommune.

Horsens Kommune har gennemgået de gældende afstandskrav i husdyrbrugsloven, og alle afstandskrav overholdes ved den ansøgte udvidelse.

Eventuelle gener fra produktionen i staldene (lugt, støj, fluer, transport m.v.)

Beregningerne i det elektroniske ansøgningssystem www.husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgenekriterierne er overholdt. Dermed forventes ingen væsentlige lugtgener ved nabobeboelser.

De generelle krav til støj forventes at være overholdt med den beskrevne indretning, og med baggrund i afstandene forventes der ikke at være støjgener ved de omkringboende. Fluer og skadedyr bekæmpes ved at etablere foranstaltninger svarende til de til enhver tid gældende retningslinjer fra Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet, hvilket vurderes at være tilstrækkeligt.

Ejendommen er omkranset af beplantning, og der forventes derfor ikke at være gener for de omkringboende i forhold til udendørs belysning.

Der ændres ikke på udkørselsveje i forbindelse med tilladelsen, idet de eksisterende veje skal anvendes. Den øgede produktion på ejendommen forventes ikke at resultere i en øget transport af tung trafik til og fra ejendommen.

Det er kommunens vurdering, at generne ved naboerne minimeres mest muligt, og at transporten ikke vil give anledning til væsentlige gener.

---

² Bekendtgørelse nr. 1318 af 26. november 2015 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Samlet vurderer Horsens kommune, med baggrund i de beskrevne tiltag, at udvidelsen ikke vil give væsentlige gener for de omkringboende.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur ved anlægget

Ifølge ansøgningen kan den samlede ammoniakfordampning fra stalde og gødningsopbevaringsanlæg på Tirsvadvej 11 beregnes til ca. 317 kg kvælstof pr. år i ansøgt drift. Emissionen forøges dermed med 196 kg kvælstof pr. år i forhold til nudriften.

Det nærmeste naturområde er en § 3³ beskyttet mose ca. 130 m syd for staldanlægget. Det nærmeste § 7⁴ naturområde er et overdrev, der ligger ca. 274 m nord for staldanlægget.

Udvidelsen af dyreholdet vurderes ikke at medføre en tilstandsændring i nogen af naturområderne.

BAT

For ansøgninger om husdyrproduktioner under 75 DE (§ 10 ansøgninger) er det som udgangspunkt tilstrækkeligt, at husdyrproduktionen overholder de generelle bestemmelser i lovgivningen, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen som fastsætter minimumskrav til indretning af stalde, kapacitet af gødningsopbevaringsanlæg, krav til opbevaring af gødning, ensilage, spildevand m.v., krav til indretning af afløb og til drift samt vedligeholdelse.

Horsens Kommune vurderer ikke, at der med denne ansøgning er særlige forhold, der gør det nødvendigt at kræve yderligere BAT tiltag.

Udbringningsarealer

Produktionen kræver et samlet harmoniareal på minimum 21,7 ha. Udbringningsarealerne (ejede og forpagtede) udgør i alt 23,07 ha.

Alle udspretningsarealer afvander til Randers Fjord.

I forhold til beskyttelsen af overfladevand mod udvaskning af kvælstof, er arealerne beliggende i et område med et højt nitratreduktionspotentiale og dermed ikke omfattet af husdyrbrugslovens nitratklasser. Det er derfor ikke nødvendigt med tilpasninger af arealdriften i forhold til at reducere kvælstofudvaskningen til overfladevand.

Oplandet til Randers Fjord er udpeget som værende opland til et fosforfølsomt Natura 2000 område. Det skal derfor sikres at der ikke er risiko for udvaskning af fosfor, hvilket sker gennem sikring af overholdelse af beskyttelsesniveauet i husdyrbrugsloven, hvor bl.a. fosfortallene for de enkelte marker er anvendt i beregningen i husdyrgodkendelse.dk, såfremt der er tale om drænede lerjorde. Der indgår dog i ansøgningen udelukkende marker med sandjord (JB1, lavbund), der ikke er drænede.

Ingen af arealerne er beliggende i nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) i forhold til grundvand. Det er derfor ikke nødvendigt at tilpasse arealdriften i forhold til beskyttelse af grundvandet.

I alt 2,6 ha udbringningsareal ligger i Ikast-Brande Kommune. Ikast-Brande Kommune har svaret, at under forudsætning af at de generelle regler overholdes, vurderes arealerne at kunne tilføres husdyrgødning op til harmonigrænsen, uden at påvirke omgivelserne væsentligt.

---

³ Lovbekendtgørelse nr. 1578 af 8. december 2015 om naturbeskyttelse

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Naboorientering, partshøring samt offentlighedsprocedure

Som udgangspunkt for afgrænsning af nabo- og partshøring har husdyrgodkendelse.dk beregnet en konsekvensafstand, som skal anvendes, jf. afgørelse fra Natur- og Miljøklagenævnet. For anlægget på Tirsvadvej 11 er afstanden beregnet til 85,37 m (beregnet på baggrund af, at dyrene er på stald året rundt). Da afstanden til nærmeste nabo er ca. 520 m, vurderer Horsens Kommune, at det ansøgte er af underordnet betydning for naboerne og der laves derfor ikke nabohøring, jf. husdyrbrugslovens § 56, stk. 2.

Der er i perioden 8. marts til 29. marts 2015 foretaget en høring parter i overensstemmelse med reglerne i §§ 55 og 56 i husdyrbrugsloven.

Følgende part har modtaget et høringsbrev:

Navn	Adresse	Postadresse	CVR
Matstrup Gods A/S	Matstrupvej 3	8765 Klovvborg	13767580

Der kom ingen henvendelser i forbindelse med høringen.

Betingelser for tilladelsen

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles tilladelse til den ansøgte produktion i henhold til de gældende regler i husdyrbrugsloven.

Tilladelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen (se skema og versionsnummer under afsnittet vedr. ejer og driftsforhold), samt de dertilhørende beregninger.

Tilladelsen er betinget af overholdelse af følgende vilkår:

Nr. Vilkår

1. Tilladelsen omfatter hele husdyrbruget på ejendommen Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup matr.nr. 20 Højtholm, Tyrsting, drevet under CVR nr. 69345859. Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i denne tilladelse.
2. Tilladelsen omfatter 10 ammekøer (400-600 kg), 70 kvier (6 mdr.-kælvning) og 6 småkalve (0-6 mdr.), svarende til i alt 36,88 dyreenheder (DE) pr. år. Antal DE er beregnet efter reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen..

Anlæg

3. Den eksisterende lade kan indrettes som stald med dybstrøelse.
4. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel må i intet punkt - målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag - Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	8 timer	55
Lørdag	14-18	8 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 time	45

Alle dage	22-07	0,5 time	40
Spidsværdi	22-07	-	55

5. Hvis kommunen finder det nødvendigt, skal ejer for egen regning lade udføre støjmålinger og/eller -beregninger af støjen fra husdyrbruget for at dokumentere, at støjgrænserne i vilkår 4 er overholdt. Hvis grænserne konstateres overholdt, kan der højst pålægges ejer at få foretaget én støjmåling og eller -beregning om året. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støjbelastede driftsforhold - eller efter anden aftale med kommunen
6. Overfladevand fra omliggende arealer samt dræn- og tagvand fra bygningerne må ikke give anledning til forurening og gener i vandløb, søer m.v. Vandet må ikke indeholde foder- eller gødningsrester eller andre stoffer end hvad der er normalt forekommende i overflade- og drænvand.
7. Olieprodukter og kemikalier skal opbevares på en sådan måde, at der ikke opstår fare for forurening af jord eller grundvand, f.eks. indendørs på et betongulv uden gulvafløb og med en tæt kant som sikrer tilbageholdelse af spild, og som mindst kan rumme indholdet af den største beholder.
8. Ved virksomhedens ophør, skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
  - Stalde skal tømmes og rengøres for husdyrgødning og markstak skal fjernes. Bortskaffelse skal ske efter gældende regler.
  - Olietanke skal tømmes.
  - Affald, foderrester m.v. skal fjernes fra ejendommen.
9. Hvis der sker uheld som medfører et væsentligt udslip af miljøfarlige stoffer, skal der ringes 112. Når der er foretaget de nødvendige afværgeforanstaltninger kontaktes Horsens Kommunes Naturafdeling telefonisk og orienteres om forureningen.

Egenkontrol

10. Ejeren af bedriften og eller den driftsansvarlige skal ved tilsyn kunne redegøre for og dokumentere, at vilkårene i denne tilladelse er overholdt.
11. Dokumentation i form af kvitteringer for indkøbte dyr, sædskifte- og gødningsplaner/regnskaber opbevares i mindst 5 år og forevises kommunen på forlangende.

Tilladelsens gyldighed og behovet for supplerende tilladelser mv.

Afgørelsen omfatter alene forholdet til husdyrbrugsloven.

Hvis der sker ændringer i grundlaget for kommunens vurdering, skal der indsendes en ny ansøgning. Dette gælder f.eks. ændringer i forhold til det ansøgte dyrehold og staldanlæg.

Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne tilladelse. Enhver ændring skal desuden anmeldes/ansøges om i kommunen.

Øvrige relevante tilladelser og godkendelser skal indhentes særskilt. Tilladelsen fritager ikke fra krav i anden lovgivning, f.eks. museumsloven, naturbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven og byggelovgivningen.

I øvrigt henvises til, at landbruget er omfattet af en række andre miljøregler, bl.a.:

Affaldsbekendtgørelsen⁵. Kommunens regulativ for farligt affald, herunder krav om, at farligt affald til enhver tid transporteres/bortskaffes og håndteres i overensstemmelse med retningslinjerne beskrevet i det gældende regulativ. Kommunens regulativ for erhvervsaffald, herunder regler for håndtering og sortering samt pligten til at benytte en affaldstransportør, der er registreret ved kommunen.

Miljøbeskyttelseslovens⁶ bestemmelser, herunder f.eks. pligten til at afværge og forebygge følger af uheld eller driftsforstyrrelser, der medfører væsentlig forurening samt pligten til at informere kommunen herom.

Landbruget er ligeledes omfattet af § 39 i husdyrbrugsloven. Efter denne paragraf kan tilsynsmyndigheden påbyde, at forureningen skal nedbringes, herunder påbud om, at der skal gennemføres afhjælpende foranstaltninger, hvis virksomhedens drift medfører uhygiejniske forhold eller væsentlig forurening.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse.

Klageberettigede er afgørelsens adressat, Miljøministeren og enhver, der har individuel, væsentlig interesse i sagens udfald, samt lokale foreninger hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Natur- og Miljøklagenævnet.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til Horsens Kommune. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Horsens Kommune i Klageportalen.

Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 500. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Horsens Kommune. Horsens Kommune videresender herefter anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

---

⁵ Bekendtgørelse nr. 1309 af 18. december 2012 om affald.

⁶ Lovbekendtgørelse nr.1317 af 19. november 2015 om bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt, hvilket betyder, at en klage skal være indgivet inden den 27. marts 2016. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra offentliggørelsen.

En klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning for udnyttelse af afgørelsen, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet, jf. husdyrbrugslovens § 81.

Søgsmål til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt for domstolene inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt, jf. § 90 i husdyrbrugsloven.

Miljøteknisk Redegørelse

Indhold

1.	Indledning.....	10
2.	Placering, afstandskrav samt landskabelige værdier	11
3.	Gener fra anlægget: Lugt, støj støv, fluer, lys, affald mv.....	13
4.	Påvirkning af naturområder med ammoniak (anlæg)	14
5.	Påvirkning af naturområder med ammoniak (arealer)	17
6.	Påvirkning af overfladevand - nitrat (udbringningsarealer).....	21
7.	Påvirkning af overfladevand - fosfor (udbringningsarealer).....	24
8.	Påvirkning af grundvand (udbringningsarealer)	25
9.	Bedst tilgængelige teknik (BAT)	26
10.	Resumé og konklusion	26
11.	Bilag 1. Høringsliste	27
12.	Bilag 2. Nærmeste kategori 1 natur	28
13.	Bilag 3. Nærmeste kategori 2 og 3 natur	29
14.	Bilag 4. Relevant registreret natur	30

1. Indledning

Horsens Kommune har den 2. november 2015 modtaget ansøgningsmateriale vedrørende ændring og udvidelse af husdyrproduktionen på Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup, CVR nr. 69345859.

Udvidelsen er omfattet af § 10 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (husdyrbrugsloven).

Dyreholdet udvides fra 4 ammekøer (under 400 kg), 31 kvier (6 mdr.-kælvning) og 2 tyrekalve, svarende til i alt 12,8 DE til 10 ammekøer (400-600 kg), 70 kvier (6 mdr.-kælvning) og 6 småkalve (0-6 mdr.), svarende til i alt 36,88 DE.

Udvidelsen foretages i eksisterende bygning, idet en del af laden indrettes med dybstrøelse.

Det er oplyst, at der ikke modtages husdyrgødning fra andre husdyrproduktioner og at der ikke afsættes husdyrgødning til andre.

Arealet til udspredning af husdyrgødning udgør i alt 23,07 ha ejede og forpagtede udbringningsarealer, hvilket giver et dyretryk på 1,6 DE/ha.

Til brug for vurdering af udvidelsen, har kommunen lavet beregninger i www.husdyrgodkendelse.dk skema ID 82510.

Kortet herunder viser placeringen af ejendommen og dens udbringningsarealer.

Figur 1. Placering af anlæg og udbringningsarealer for husdyrgødning.

2. Placering, afstandskrav samt landskabelige værdier

Husdyrbruget er beliggende i Horsens Kommune, ved grænsen til Ikast-Brande Kommune.

Placering og afstandskrav

Ejendommen ligger i landzone, med ca. 660 meter (målt fra staldanlæg) til nærmeste beboelse uden landbrugspligt syd for ejendommen (Tirsvadvej 7).

Nærmeste nabo med landbrugspligt ligger ca. 520 meter syd for anlægget (Tirsvadvej 9).

Nærmeste område, som er udlagt til boligområde, er Klovborg (byzone) i Ikast-Brande Kommune. Klovborg ligger ca. 2,3 km sydvest for ejendommens anlæg.

I henhold til § 8 i husdyrbrugsloven, må stalde og lignende samt gødningsopbevaringsanlæg ikke placeres indenfor angivne afstande til private vandboringer, vandværksboringer, vandløb (herunder dræn) og søer, offentlige veje, naboskel m.v.

I henhold til lovens § 6 må stalde og lignende samt gødningsopbevaringsanlæg ikke placeres indenfor 50 meters afstand fra nabobeboelse, byzone, sommerhusområde m.v.

Tabellen herunder viser de generelle afstandskrav som er gældende for anlægget.

Afstande fra nærmeste staldanlæg til lokalitet	Afstand fra anlægget	Lovkrav
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	Ca. 70 m	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	> 50 m	50 m
Vandløb/dræn/søer	Ca. 70 m	15 m
Offentlig vej/privat fællesvej	Ca. 20 m	15 m
Levnedsvirksomhed	> 25 m	25 m
Beboelse på samme ejendom	Ca. 20 m	15 m
Skel	Ca. 70 m	30 m
Nabobeboelse (beboelsesejendom i landzone)	Ca. 660 m	50 m
Samlet bebyggelse	Ca. 2,3 km	-
Byzone	Ca. 2,3 km	-

Produktionen overholder afstandskravene, og der er derfor ikke behov for at meddele dispensationer eller stille særlige vilkår.

Figur 2. Ejendommens indretning efter udvidelsen

Den eksisterende ladebygning, der tages i brug til kvægstald med løsdrift opfylder alle afstandskrav i husdyrbrugslovens §§ 6 og 8. Stalden vurderes dermed at have en hensigtsmæssig placering i henhold til det omgivende miljø.

Landskabelige værdier

Ejendommen Tirsvadvej 11 ligger i et bevaringsværdigt ådalslandskab ved Mattrup Å på grænsen til et småbakket uforstyrret landskab mod øst. Området er spredt bebygget og med en del levende hegn og skovbevoksning.

Der ændres ikke på ejendommens udseende eller placering i landskabet. Udvidelsen vurderes derfor ikke at ændre på den landskabelige påvirkning af landskabet.

3. Gener fra anlægget: Lugt, støj støv, fluer, lys, affald mv.

Lugtemission fra anlægget

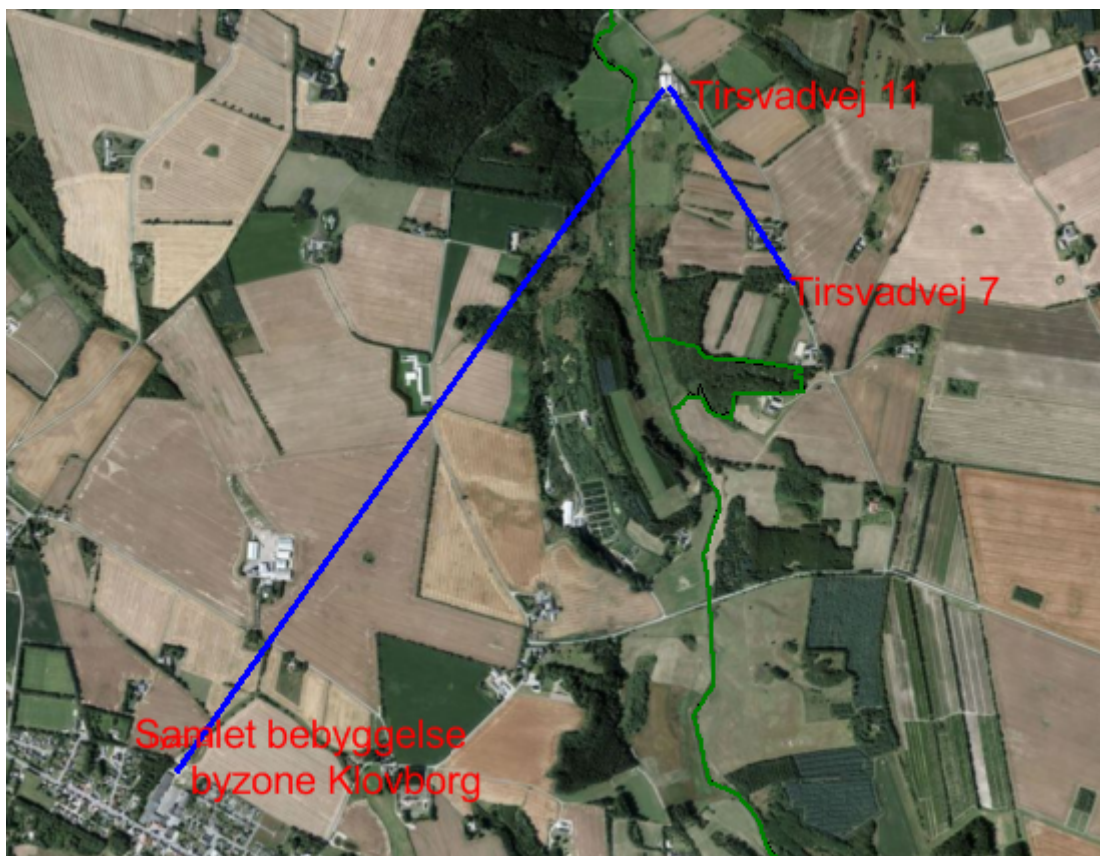
Der søges om tilladelse til en årsproduktion på 10 ammekøer (400-600 kg), 70 kvier (6 mdr.-kælvning) og 6 småkalve (0-6 mdr.), svarende til i alt 36,88 DE.

I ansøgningssystemet er placeringen af hhv. nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone angivet. Derefter har husdyrgodkendelse foretaget en opmåling af afstandene.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr, staldsystem og husdyrbrugets placering i forhold til hyppigste vindretning. Der beregnes antal lugtenheder ud fra det gennemsnitlige kg dyr på stald på en varm sommerdag (maksimal belastning). Dette omregnes i det digitale ansøgningssystem til en geneafstand, indenfor hvilken der kan forventes væsentlige lugtgener.

Afstanden fra lugtcentrum af kvægproduktionen til nærmeste nabobeboelse (Tirsvadvej 7) er ca. 660 meter. Geneafstanden for enkeltbolig i landzone er beregnet til 27 meter jf. den nye lugtvejledning (FMK-vejledningen giver lavere værdi.)

Der er ca. 3,2 km til samlet bebyggelse (Tyrsting), geneafstanden hertil er 49 m. Der er ligeledes ca. 2,3 km til byzone (Klovborg), geneafstanden hertil er 87 m.

Figur 3. Placering af ejendommen, enkeltbolig og samlet bebyggelse/byzone.

Beregning af forventet lugtemission viser, at det ikke kan forventes, at nabobeboelser vil opleve væsentlige lugtgener fra kvægproduktionen, selvom den fremtidige lugtemission stiger som følge af udvidelsen. Det vurderes derfor, at udvidelsen ikke vil være til gene for de omkringboende.

Støj støv, fluer, lys, affald mv.

Afstanden til nærmeste nabo er ca. 520 m. På baggrund af afstanden til naboer vurderes det, at der ikke vil være væsentlige støjgener fra ejendommen.

Der forventes heller ikke væsentlig støj fra udbringning af dybstrøelse eller transport i øvrigt.

I forbindelse med dyreholdet kan der forekomme gener fra skadedyr (rotter, mosegrise m.v.), som skal afhjælpes, samt gener fra fluer, som skal bekæmpes effektivt.

Til bekæmpelse af fluer bruges der giftlimplader efter behov.

Rottebekæmpelse er omfattet af kommunal ordning.

Der holdes generelt en god hygiejne i staldene og i foderladen, så tiltrækningen af rotter og mus samt mulighed for udklækning af fluelarver minimeres.

Maskinstation står for sprøjtning af arealerne, hvorfor der ikke opbevares eller håndteres sprøjtemidler på ejendommen.

En dieseltank fra 1994 på 1.200 ltr. står indendørs i stald/foderlade på betongulv uden afløb.

Kommunens vurdering af forurening fra anlægget

Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler med levering af foder samt afhentning af døde dyr og dyr til slagtning. Desuden vil der være støj fra transporter ved udbringning af dybstrøelse til markerne. Samlet vurderes det, at der ikke vil være væsentlige støjgener fra ejendommen, da transporten til og fra ejendommen vil ændres minimalt.

I forbindelse med produktion af dyr der går på dybstrøelse og håndtering af denne kan der opstå fluegener. Da dyrene går ude hele året og der ikke sker oplag af husdyrgødning på ejendommen vurderes der ikke at ville opstå væsentlige fluegener.

Det vurderes, at ejendommens skadedyrsbekæmpelse er tilfredsstillende.

Det vurderes samlet, med baggrund i ovennævnte beskrivelser og ejendommens placering i forhold til omkringboende, at der ikke vil være væsentlige gener i forbindelse med støj, fluer, og affald m.v. fra den ansøgte produktion. I det ejendommen lever op til den gældende lovgivning vurderes det, at der anvendes BAT indenfor dette område.

4. Påvirkning af naturområder med ammoniak (anlæg)

I dette afsnit redegøres for ammoniakemissionens påvirkning af naturområder.

Udgangspunktet for vurderingen af påvirkningen af ammoniakfølsomme naturområder er ammoniaktabet fra anlægget og den beregnede ammoniakdeposition på relevante naturområder.

Følgende fremgår af den digitale ansøgning:

	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kg N/år)
Nudrift	122,39
Ansøgt	317,73

	Merdeposition (kg N/ha/år)	Totaldeposition (kg N/ha/år)
Kategori 1 (ved afgrænsning af Natura 2000-området, ca. 2,6 km fra ejd.)	0,0	0,0
Kategori 2 (overdrev ca. 274 meter nord for ejd.)	0,1	0,2
Kategori 3 (potentiel ammoniakfølsom skov, ca. 313 meter nordøst for ejd.)	0,1	0,2
Kategori 3 (overdrev ca. 168 meter syd for ejd.)	0,1	0,1
Kategori 3 (mose ca. 130 meter syd for ejd.) <u>Kommunens tekst:</u>	0,1	0,2

Naturområder omfattet af Husdyrloven - § 7-natur

Husdyrloven yder en særlig beskyttelse af visse udvalgte kvælstoffølsomme naturtyper (de såkaldte § 7-områder), som opdeles i tre kategorier (se nedenfor). For hver kategori fastsætter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 et generelt beskyttelsesniveau, som gælder ved etablering, ændring eller udvidelse af et husdyrbrug, men ikke ved revurdering af en uændret husdyrproduktion. De tre kategorier defineres i de følgende afsnit.

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur er defineret som habitatnatur, der ligger indenfor internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000-områder) og udgør en del af udpegningsgrundlaget for området samt § 3-heder og § 3-overdrev indenfor Natura 2000-områder. Hvis et husdyrbrug medfører kvælstofdeposition på kategori 1-natur, vil antallet af andre husdyrbrug, som ligger i nærheden af det følsomme naturområde, være afgørende for hvor stor kvælstofdeposition, som kan tillades. Det fremgår af tabellen herunder, hvordan kravet fastlægges. Kommunen **skal** stille krav om overholdelse af det derved fastlagte afskæringskriterium.

Antal husdyrbrug (foruden ejendommen)	Maksimal totaldeposition (kg N/ha/år)
Flere end ét	0,2
Netop ét	0,4

Ingen	0,7
-------	-----

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur er lobeliesøer, højmoser, heder der er større end 10 ha samt overdrev der er større end 2,5 ha, hvis disse ligger udenfor Natura-2000. Kommunen **skal** stille krav om en maksimal totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Kategori 3-natur

Kategori 3-natur er defineret som ammoniakfølsom § 3-natur, der ikke er omfattet af de to foregående kategorier, samt ammoniakfølsomme skove. Kommunen **kan** i forbindelse med etablering, ændring eller udvidelse stille krav om en maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år. I forbindelse med en revurdering, hvor depositionen per definition er uændret eller reduceret, kan der derfor ikke stilles krav i forhold til kategori 3-natur. Kravet om maksimalt 1,0 kg N/ha/år i merdeposition kan ifølge husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen lempes, men ikke skærpes.

I den følgende tabel opsummeres, hvor de nærmeste naturområder, i de tre kategorier er beliggende i forhold til ejendommen.

	Afstand	Beregnet totaldeposition (Kg N/ha/år)
Områder indenfor Natura 2000 (kategori 1 natur)		
Kvælstoffølsom habitatnatur (typerne fremgår af bilag 3)	> 2,6 km (Natura 2000-område nr. 53)	0,0
§ 3-heder og -overdrev	> 2,6 km	Ikke beregnet
Områder udenfor Natura 2000 (kategori 2-natur)		
Højmoser	> 1 km	Ikke beregnet
Lobeliesøer	> 1 km	Ikke beregnet
§ 3-heder større end 10 ha	> 1 km	Ikke beregnet
§ 3-overdrev større end 2,5 ha	ca. 275 meter	0,2
Områder udenfor Natura 2000 (kategori 3-natur)		Beregnet merdeposition (Kg N/ha/år)
§ 3-hede	> 1 km	Ikke beregnet
§ 3-mose	ca. 130 meter	0,1
§ 3-overdrev	ca. 168 meter	0,1
Ammoniakfølsom skov	ca. 313 meter	0,1

Bilag 2. Nærmeste kategori 1-natur

Bilag 3. Nærmeste kategori 2- og 3-områder

Kommunens vurdering

De følgende afsnit belyser konsekvenserne af husdyrproduktionen på Tirsvadvej 11 for nationalt og internationalt beskyttede naturområder og arter.

Den samlede ammoniakemission fra ejendommen er beregnet til 317,73 kg N/år.

Den beskedne emission betyder, at husdyrlovens strengeste krav på max. 0,2 kg er opfyldt til selv de nærmeste naturområde, hvor afskæringskriteriet er henholdsvis 1,0 kg N i totaldeposition til kategori 2-natur og 1 kg N i merdeposition til kategori 3-natur.

Alle afskæringskriterier i forhold til § 7-natur vurderes dermed at være overholdt.

Internationalt beskyttet natur – Natura 2000

Kommunen er forpligtet til at vurdere om det ansøgte projekt er foreneligt med EF-habitatdirektivforpligtelserne jf. habitatbekendtgørelsen⁷. Dette indebærer at der, før der træffes afgørelse, skal foretages en vurdering af om projektet i sig selv eller i forbindelse med andre projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

På baggrund af den beskedne ammoniakfordampning og den store afstand til Natura 2000-området, vurderes det ansøgte ikke at kunne medføre negative påvirkninger på de arter og naturtyper som det nærmeste Natura 2000-område er udpeget for. Den ansøgte produktion på Tirsvadvej 11 er dermed ikke i modstrid med den vedtagne Natura 2000-plan for området.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets⁸ bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IV-arter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre lokaliteter. Ifølge DCE, Aarhus Universitet er der registreret adskillige bilag IV-arter i lokalområdet. Det drejer sig om flere arter af padder og flagermus samt odder.

Horsens Kommune har ikke kendskab til forekomster af de nævnte bilag IV-arter i området omkring anlægget.

Kommunes samlede vurdering af effekter på beskyttede arter og naturområder

Med baggrund i ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra produktionen ikke vil forårsage en tilstandsændring i § 3-områder samt at afskæringskriterierne for § 7-natur er overholdt. På den baggrund vurderes der ikke at ville ske nogen målbar forringelse af habitater, herunder leve-/voksesteder for fredede eller truede arter.

Det vurderes yderligere, at bilag IV-arters yngle- og rastesteder ikke at ville påvirkes negativt samt at Natura 2000 områder og disses udpegningsgrundlag ikke vil blive påvirket væsentligt af produktionen.

5. Påvirkning af naturområder med ammoniak (arealer)

I dette afsnit gøres der rede for påvirkningen af ammoniakfølsomme naturområder som følge af ammoniakfordampning eller afstrømning fra udbringningen af husdyrgødning.

---

⁷ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁸ Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer

Kommunens vurdering

Horsens Kommune har foretaget en vurdering af, hvordan markdriften vil påvirke beskyttede arter og naturområder. Vurderingen forudsætter at generelle lovkrav herunder vandløbslovens bræmmekrav og husdyrgødningsbekendtgørelsens regler vedr. udbringning af husdyrgødning overholdes.

Samtlige udbringningsarealer ligger tæt omkring anlægget. Der inddrages ikke nye arealer, som tidligere har været udyrkede eller ekstensivt dyrkede.

Internationalt beskyttet natur – Natura 2000

Udbringningsarealernes beliggenhed i forhold til Natura 2000-områder fremgår af bilag 2.

Afstanden er mere end 2 km mellem samtlige udbringningsarealer og nærmeste Natura 2000-område, nr. 53 (Habitatområde H49, Sepstrup Sande, Vrads Sande, Velling Skov og Palsgård Skov samt Fuglebeskyttelsesområde F 34, Skovområde syd for Silkeborg).

Horsens Kommune vurderer på baggrund af den store afstand at driften af arealerne ikke har en indflydelse på det internationale naturbeskyttelsesområde.

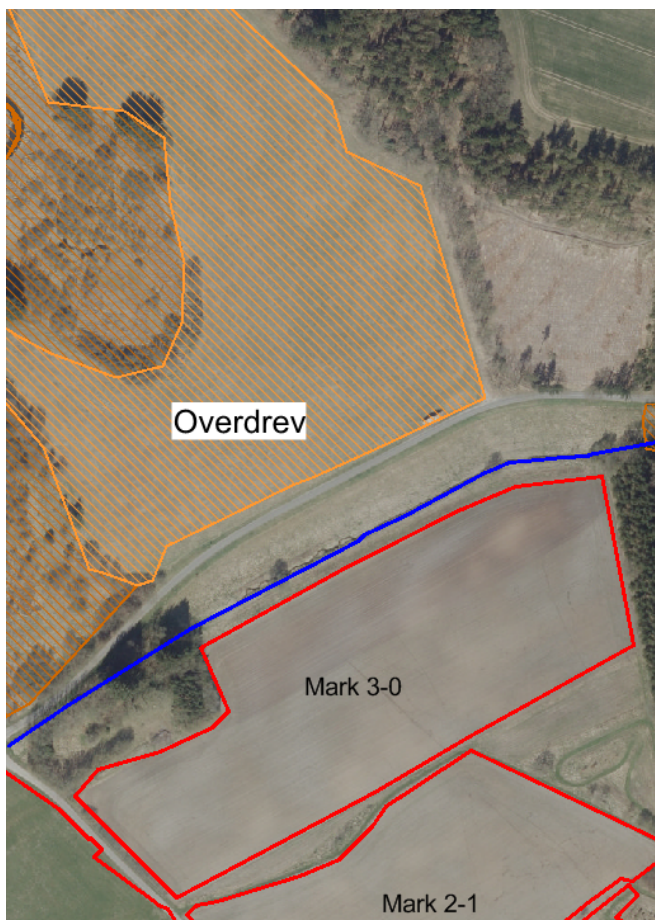
Naturområder omfattet af Husdyrloven - § 7-natur

Kategori 1

Ikke relevant pga. stor afstand. Se ovenstående afsnit om Natura 2000.

Kategori 2

Mark 3-0 ligger ca. 50 meter syd for et ca. 5,5 ha stort overdrev. Mellem naturområdet og udbringningsarealet ligger Fuglrisvej og et mindre vandløb (se kort nedenfor).

Ortofoto 2015 © COWI.

Overdrevet er besøgt i sommeren 2015. Det beskrives i besøgsrapporten som et større overdrevsparti omkring en flot hængesæk, med mindre, ret fine partier. Der blev registreret en lang række af plantearter, som er karakteristiske for overdrev f.eks. høstborst, alm. kongepen, alm. hvene, bølget bunke, fløjlgræs, tidlig dværgbunke, markfrytle, vellugtende gulaks, musevikke, krybende hestegræs, blåmunke, blåhat, éngriflet tjørn, håret høgeurt, bugtet kløver, hedelyng og slåen samt gul, hvid og lyngsnerre. Flere problemarter blev også fundet på overdrevet (gyvel, hvid-kløver, alm. rajgræs, vild kørvel, lav ranunkel, alm. rapgræs og glat vejbred).

Både udbringningsarealet og overdrevet er skrånende mod Fuglrisvej og vandløbet. Der er derfor ingen risiko for overfladeafstrømning fra marken mod overdrevet. Det er vigtigt at beskytte overdrevet mod næringsstoffer, så der skal være et særligt fokus på afdrift af ammoniak i forbindelse med udbringning under sydlig vindretning.

Alle øvrige udbringningsarealer ligger mere end 100 m fra naturarealer, som er omfattet af kategori 2.

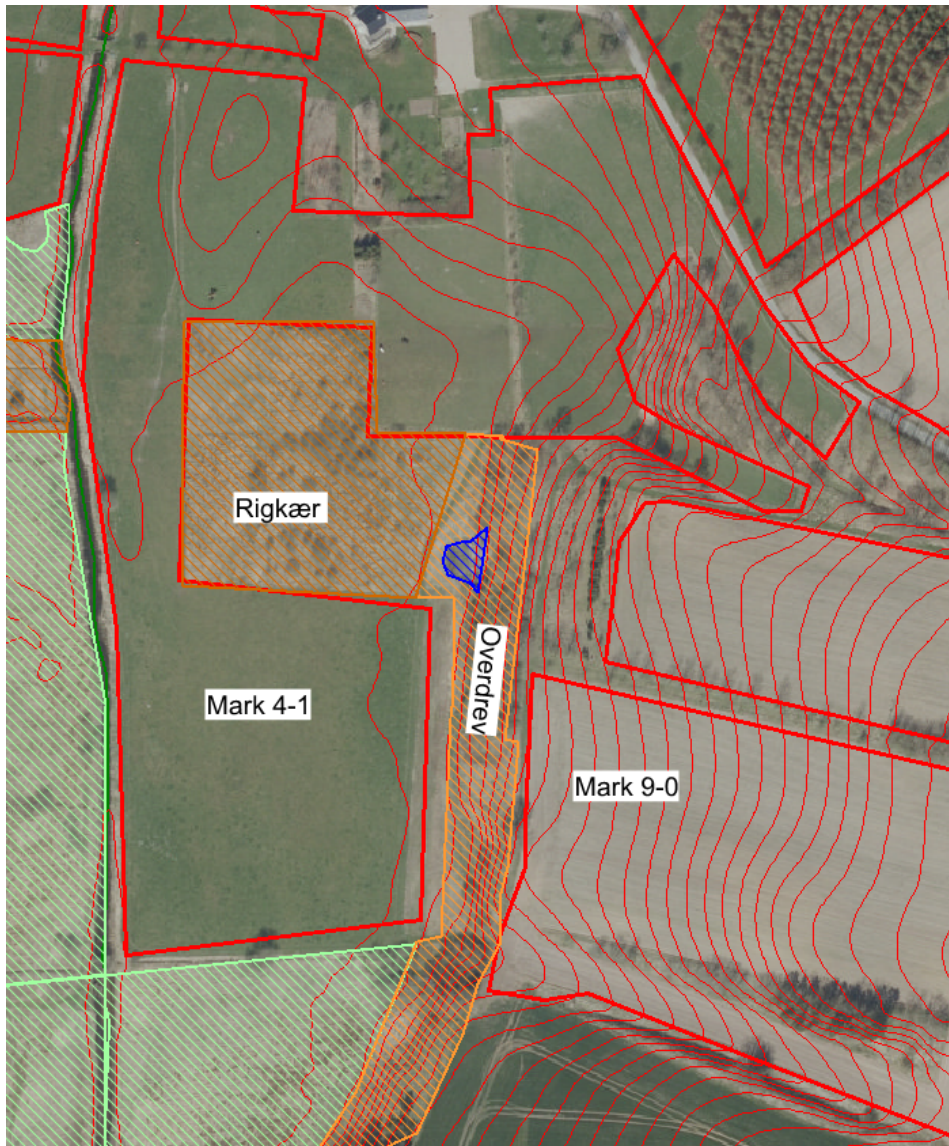
Kategori 3

Mark 9 er et omdriftsareal og skrånende mod et overdrev, som er omfattet af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens kategori 3. På den nordligste del af mark 9-0 holdes der afstand mellem dyrkningsfladen og overdrevet, mens der på den sydligste del, dyrkes helt hen til overdrevet. Horsens Kommunen vurderer, at det af hensyn til overdrevet vil være hensigtsmæssigt, hvis der etableres en gødningsfri bræmme mellem marken og overdrevet. Kommunen vurderer dog ikke at have hjemmel til at stille vilkår om udlægning

af en bræmme.

Nedenfor overdrevet ligger et moseområde (et rigkær), som bl.a. er voksested for okidéen maj-gøgeurt.

Mark 4-1 afgrænses af både mosen og overdrevet, men er ikke skånende mod nogen af naturarealerne.

Under forudsætning af at generel lovgivning om udbringning af husdyrgødning og retningslinjer om godt landmanskab bliver overholdt, vurderes anvendelsen af husdyrgødning på udbringningsarealerne ikke, at ville medføre forringelser at tilstanden i § 7-natur.

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Horsens Kommune har ikke kendskab til forekomster at nogen af bilag IV-artene indenfor eller i umiddelbar nærhed af udbringningsarealerne. Det kan dog ikke udelukkes af flagermus, markfirben, spidssnudet frø eller stor vandsalamander raster eller yngler nær udbringningsarealerne. Odder der findes i Gudenå-systemet vil muligvis kunne træffes

sporadisk på udbringningsarealerne.

En stor del af udbringningsarealerne drives som vedvarende græs til slæt og afgræsning. Denne drift vil trods udbringning af husdyrgødning ikke være til hinder for at arealerne kan være levested for de nævnte arter.

Naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, men ikke af husdyrlovens § 7

Kommunen er jf. naturbeskyttelsesloven forpligtet til at tage vare på de beskyttede naturområder, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, så de sikres imod en tilstandsændring. Udbringningsarealerne afgrænses flere steder af beskyttede naturområder.

Mark 4-1 afgrænses mod syd af en beskyttet eng.

Udbringning af husdyrgødning vurderes ikke at ville medføre tilstandsændring i de § 3-beskyttede naturområder og der er derfor ikke behov for at stille vilkår.

Samlet vurdering

Det er kommunens samlede vurdering, at husdyrproduktionen kan drives på stedet under hensyntagen til naturbeskyttelsesinteresserne i området, herunder de internationalt beskyttede arter og naturområder.

6. Påvirkning af overfladevand - nitrat (udbringningsarealer)

Ifølge husdyrbrugsloven skal der ved tilladelser og godkendelser til husdyrbrug tages særligt hensyn til arealer i oplande til meget kvælstoffølsomme overfladevandsområder indenfor internationale naturbeskyttelsesområder.

Ud fra forskellige arealers forskellige evne til at reducere nitrat på det udvaskede kvælstofs vej fra marker til sårbare Natura 2000-vandområder har Staten udpeget områder, hvor der ikke vurderes at ske mere end en 75 % reduktion. Disse områder er – afhængigt af reduktionsevne – kategoriseret i de såkaldte nitratklasser 1, 2 og 3.

For udbringningsarealer beliggende i områder med nitratklasse 1-3 skal der i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen være et lavere husdyrtryk, end de generelle harmoniregler giver mulighed for – eller anvendes bestemte virkemidler, som mindsker kvælstoftabet.

Der indgår i alt 23,07 ha udspretningsareal, som ligger i oplandet til Randers Fjord. Ingen arealer ligger i nitratklasser.

Ifølge ansøgningen udbringes der i ansøgt drift husdyrgødning svarende til 1,6 DE/ha (den maksimalt tilladte er 1,7 DE/ha). Den reelle udvaskning af kvælstof fra ejede og forpagtede arealer er beregnet til 89,5 kg N/ha, hvilket er mindre end den beregnede maksimalt tilladte på 90,5 kg N/ha, hvorfor beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, jf. bekendtgørelsens § 11, stk. 2-6, gennem nitratklasserne er opfyldt.

I henhold til Habitatbekendtgørelsen⁹ skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om husdyrbruget i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt, og om husdyrbruget

---

⁹ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

i sammenhæng med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-vandområder væsentligt.

Randers Fjord

Dele af Randers Fjord er en del af EF-fuglebeskyttelsesområde, EF-habitatområde og Ramsar-område. Fra Uggelhuse er Randers Fjord en del af EF-habitatområde nr. 14 "Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord". Fra Mellerup og til Udbyhøj er fjorden en del af EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 15 og Ramsar-område nr. 11.

De marine områder af Randers Fjord, som omfatter Randers Yderfjord, Randers Fjord fra Randers til Mellerup og Grund Fjord, er omfattet af miljømålet "god økologisk tilstand" i Vandplan 2010-2015 for hovedvandopland Randers Fjord.

Randers Fjord får tilledt næringsstoffer fra et opland der udgør 3.256 km², idet hele Gudenåens og Allingå's afstrømningsområde leder vand til Randers Fjord. Ca. 90 % af kvælstofafstrømningen fra Randers Fjords opland udgøres af diffus udledning fra landbrugsarealer og naturlig udvaskning af kvælstof fra jordbunden.

Miljømålsætningen er ikke opfyldt i Randers Fjord og risikoanalysen i basisanalyse II har vist, at fjorden er i risiko for ikke at opfylde målet om god økologisk tilstand i 2015. Årsagen hertil er især for stor tilførsel af næringsstoffer (kvælstof og fosfor) fra land. Der er derfor behov for at gøre en særlig indsats for at reducere tilførslen af såvel kvælstof som fosfor til Randers Fjord.

Påvirkning af recipienterne med kvælstof fra bedriften i sig selv

Horsens Kommune er forpligtet til at undersøge, om projektet, herunder nitratudvaskningen, kan have en skadesvirkning på naturtyper i udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området.

Miljøstyrelsen har i 2010 udarbejdet en digital vejledning, som lægger et objektivi kriterium til grund for vurderingen af, om det kan udelukkes, at et husdyrprojekt, når det overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevande (nitratklasserne), kan have en skadesvirkning på et Natura 2000-vandområde som følge af nitratudvaskningen.

Kriteriet omfatter to dele. Afskæringskriteriets pkt. 1 omfatter en vurdering af, om det ansøgte i kumulation med andre planer og projekter vil kunne have en skadevirkning. Afskæringskriteriets pkt. 2A / 2B omfatter en vurdering af, om det ansøgte i sig selv vil kunne have en skadevirkning.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter

Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

Afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Når et projekt overholder begge afskæringskriterier nævnt ovenfor forudsættes det, at der ikke vil være en skadevirkning. Falder projektet for den ene eller den anden del (som beskrevet ovenfor) - eller begge dele skal kommunen som udgangspunkt give afslag på det ansøgte projekt, jf. dog nedenstående. Afskæringskriterierne er jf. Natur og Miljøklagenævnet i overensstemmelse med habitatdirektivet, hvorfor Horsens Kommune har valgt at følge metoden i vejledningen.

Er antal dyreenheder (DE) således stigende i det aktuelle opland (inkl. det ansøgte), og beregninger viser, at det ansøgte herefter vil øge kvælstofudvaskningen, uanset, at den enkelte ansøgning overholder det fastlagte beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevande, vil det ansøgte medføre en øget udvaskning. Det vil i givet fald betyde, at det ansøgte i kumulation med andre husdyrbrug kan have en skadevirkning, og det ansøgte kan derfor ikke godkendes.

Ved opgørelsen af udviklingen af antal dyreenheder i et opland anvendes de landsdækkende data vedrørende den generelle udvikling i husdyrholdet sammenholdt med kommunens egne oplysninger om ophørte husdyrbrug og de meddelte tilladelser/miljøgodkendelser, som stadig kan udnyttes inden for 2-3 års fristen.

Miljøstyrelsen udgiver årligt en samlet opgørelse af dyretrykket fordelt på 143 del-oplande i hele Danmark¹⁰. Opgørelsen viser udviklingen i antallet af husdyreenheder i de enkelte vandoplande for årene 2007 til og med 2015.

For oplandet til Randers Fjord ses følgende: 2007 (150.260 DE), 2008 (148.271 DE), 2009 (146.533 DE), 2010 (147.014 DE), 2011 (143.562 DE), 2012 (144.960), 2013 (144.562), 2014 (137,321) og 2015 (135,591). Ved lineær regression fremkommer dermed et gennemsnitligt årligt fald på 1.625 DE/år.

Idet antallet af producerede dyreenheder er reduceret siden 2007 vurderer Horsens Kommune at pkt. 1 i afskæringskriteriet er opfyldt.

Kommunen skal herefter vurdere, om der er endnu uudnyttede godkendelser og tilladelser, som i praksis kan medføre at antallet af DE i oplandet reelt kan være stigende. En stigende tendens i oplandet til Randers Fjord ville forudsætte, at der skulle være uudnyttede godkendelser og tilladelser svarende til mere end ca. 22.000 DE. Horsens Kommune vurderer ikke, at det er sandsynligt, at der indenfor det samlede opland til Randers Fjord er meddelt tilladelse og godkendelse til samlede udvidelser i den størrelsesorden.

Kommunen skal herefter opgøre, om der kan være bidrag fra andre kilder, som skal inddrages i vurderingen. Horsens Kommune har ikke kendskab til ændringer i andre kilder, som skulle medføre, at vurderingen ville være anderledes. Det er derfor Horsens Kommunes vurdering at pkt. 1 er opfyldt.

Ifølge baggrundsmateriale til Vandplanen, Bilag 5, Fastlæggelse af referenceforhold og miljømål samt beregning af indsatsbehov for de marine områder, tilhører Randers Fjord til Møllerup gruppen Fjorde og øvrige lukkede kystvande, og dermed skal bidraget fra husdyrbruget være under 5 % jf. pkt. 2A.

Der indgår i alt 23,07 ha ejede arealer, som ligger i oplandet i Randers Fjord. Bedriftens udbringningsarealer udgør således 0,01 % af oplandet til Randers Fjord (3.250 km²). Det kan

¹⁰ <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm>

estimeres, at der årligt udvaskes ca. 3.000 tons N/år, og dermed også beregnes at en udledning af kvælstof på 5 % (jf. Miljøstyrelsens vejledning) vil svare til ca. 150 tons N/år. Dette er mere end de ca. 3,6 ton N der udbringes i alt på alle arealerne fra den ansøgte produktion, og dermed også langt mere end det som i alt udvaskes fra arealerne pga. tilførsel af husdyrgødning.

Samlet set vurderer Horsens Kommune, at udvaskningen af næringsstoffer fra ejendommens udbringningsarealer vil være af så begrænset omfang, at bidraget herfra ikke i sig selv kan påvirke Natura 2000-vandområdet væsentligt, hvorfor der ikke stilles vilkår som skærper kravene i husdyrloven.

7. Påvirkning af overfladevand - fosfor (udbringningsarealer)

Oplysninger fra PDF ansøgningen:

Krav om P-overskud overholdt: Ja

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: -32 kg P.

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel): 6,2 kg P/ha/år.

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: 21,6 kg P/ha/år.

P-fracørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): 16,8 kg P/ha/år.

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: 4,8 kg P/ha/år.

Det generelle beskyttelsesniveau

Det lovbestemte fastlagte beskyttelsesniveau af vandområder mod påvirkning af fosfor er rettet mod de oplande, der afvander til Natura 2000 vandområder, der er overbelastet med fosfor. Det er Miljøstyrelsen, der har udpeget disse oplande. Indenfor disse områder, er der skærpede krav til tildelingen af fosfor på arealer bestående af drænet lerjord, drænede eller detailgrøftede sandjorder samt på arealer, der er udpeget som lavbundsarealer med forhøjet risiko for tab af fosfor til vandmiljøet. På sådanne arealer skal der ifølge lovgivningen stilles krav til fosforoverskuddet, afhængig af de konkrete fosfortal¹¹. Fosforoverskuddet vil tilføres jordpuljen og på sigt medvirke til, at jordens fosfortal vil stige. En sådan forøgelse af fosforindholdet i jordpuljen vil alt andet lige kunne medføre større risiko for tab af fosfor fra særligt sårbare arealer.

Arealerne ligger alle i oplandet til Randers Fjord, og er dermed beliggende i et opland til fosforfølsomt Natura 2000 område, hvoraf ca. 0,2 ha er beliggende indenfor fosforklasse 2. Arealet er lavbund, men er ikke drænet eller grøftet. Der er derfor ikke krav til regulering.

Jf. ansøgningen tilføres arealerne 498,56 kg P på i alt 23,07 ha ejede arealer. Det svarer til 21,6 kg P tilført pr. ha.

Det ansøgte sædskifte, som er referencesædskifte, medfører en gennemsnitlig fracørsel på 16,8 kg P pr. ha, resulterende i et gennemsnitligt fosforoverskud på 4,8 kg P pr. ha. Heri indgår, at det ansøgte dyretryk på arealerne er 1,6 DE/ha.

De miljømæssige aspekter omkring vandløb og søer bliver reguleret gennem Statens vandplanlægning. Det aktuelle projekt er således som udgangspunkt vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Disse generelle beskyttelsesniveauer med hensyn til fosforoverskud til fjorden, vil ifølge

---

¹¹ Fosforklasser omfatter drænet lerjorde med angivelse af jordens fosfortal eller lavbundsjarde, altså jorde, hvor der er risiko for fosforudvaskning. Der er i alt fire fosforklasser.

ansøgningen medføre et tilladt P-overskud på 6,2 kg P/ha, og idet det faktiske overskud er 4,8 kg P/ha er det generelle beskyttelsesniveau overholdt.

Påvirkning af vandløb

På erosionstruede udbringningsarealer som f.eks. kraftigt skrånende arealer eller vandløbsnære humusjorde, hvor der kan være en forøget risiko for fosfortab, gøres en særlig indsats for at reducere risikoen for tab af fosfor til overfladevand.

Mark nr. 4-0 og mark nr. 4-1 ligger op til Mattrup Å, hvorfor der her kan være en forhøjet risiko for tab af fosfor til vandmiljøet. Da terrænet er minimalt skrånende mod vandløbet, vurderes det dog ikke nødvendigt at stille vilkår til driften.

Påvirkning af søer

Arealerne afvander til Bredvad Sø. Bredvad Sø er en ca. 13 ha stor lavvandet sø, hvor sammensætningen af undervandsvegetationen og fiskebestanden ikke er kendt, men der er observeret store mængder af vandplanten børsteblandet vandaks. Fiskebestanden formodes overvejende at bestå af skaller og aborrer. Vandkvaliteten i søen er helt afhængig af vandkvaliteten i Gudenåen, og der er derfor ikke fastsat en grænse for den maksimalt acceptable tilførsel af fosfor til søen. I følge basisanalysen for Vandområdeplaner 2015-2021 har søen godt økologisk potentiale.

Ifølge udkast til vandplan for Hovedvandopland Randers Fjord skal der i planperioden frem til 2021 gennemføres en indsats overfor fosfor.

Det aktuelle projekt er vurderet ud fra de generelle beskyttelsesniveauer i bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Der er ifølge ansøgningen tilladt et P-overskud på 6,2 kg P/ha/år, og idet det faktiske overskud er 4,8 kg P/ha/år er det generelle beskyttelsesniveau overholdt.

Der stilles vilkår om, hvor meget fosfor der i alt må udbringes på markerne, samt at der ikke må udbringes anden organisk gødning som f.eks. affald på arealerne.

Baggrunden for at der ikke må udbringes anden organisk gødning (som f.eks. slam) på arealerne, er at dette typisk har en anden sammensætning af næringsstoffer i forhold til husdyrgødning, og at en vurdering af dette ikke indgår i det ansøgte projekt.

8. Påvirkning af grundvand (udbringningsarealer)

Ifølge husdyrloven skal der ved tilladelse til husdyrbrug tages særligt hensyn til arealer der er udpeget som nitratfølsomme indvindingsområder.

Ingen af arealerne ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Da ingen af arealerne er beliggende indenfor nitratfølsomt indvindingsområde eller i et område, hvor der er udarbejdet en indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, medfører anvendelsen af arealerne ikke at der er behov for at stille vilkår vedr. nitratudvaskning til grundvand.

9. Bedst tilgængelige teknik (BAT)

Kravet om anvendelse af BAT på anlægget ved husdyrbrug der får en tilladelse efter husdyrbrugslovens § 10 er som udgangspunkt opfyldt ved overholdelse af de generelle bestemmelser i lovgivningen, herunder husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om minimumskrav til indretning af stalde, kapacitet af gødningsopbevaringsanlæg, krav til opbevaring af gødning, ensilage, spildevand m.v., krav til indretning af afløb og drift samt vedligeholdelse

Horsens Kommune vurderer, at når det gælder kravet om anvendelse af BAT for husdyrbrug, der søger en tilladelse efter § 10 i husdyrbrugsloven, er udgangspunktet at den generelle regulering er tilstrækkelig, når der ikke er særlige forhold, der taler for yderligere BAT tiltag.

Dyreholdet skal gå i dybstrøelsesstald, som er indrettet i overensstemmelse med gældende regler (landbrugets byggeblad)

Samlet vurderes det at ændringerne vil være i overensstemmelse med gældende regler og at ejendommen derfor lever op til BAT.

Horsens Kommune vurderer, at det ikke er nødvendigt at kræve yderligere BAT tiltag end den generelle regulering gældende for husdyrbruget.

10. Resumé og konklusion

Der er foretaget en vurdering af ansøgt udvidelse af husdyrholdet fra 12,8 DE til 36,88 DE i kvæg og en vurdering af etablering af nyt staldafsnit i eksisterende bygning.

Udvidelsen af dyreholdet samt etablering af nyt staldafsnit kræver tilladelse efter § 10 i husdyrbrugsloven.

På baggrund af miljøvurderingen og de foreslåede vilkår er det kommunens vurdering, at det ansøgte vil kunne gennemføres i overensstemmelse med reglerne i husdyrbrugsloven.

Det vurderes dermed at der kan meddeles den ansøgte tilladelse.

11. Bilag 1. Høringsliste

Denne afgørelse er sendt med digital post til følgende:

Ansøger:

Søren Ernst Madsen, Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup, CVR. nr. 69345859

Parter

Mattrup Gods A/S, Mattrupvej 3, 8765 Klovborg, CVR nr. 13767580

Nabokommune

Ikast-Brande Kommune, Rådhusstrædet 6, 7430 Ikast, CVR nr. 29189617

Organisationer

Danmarks Naturfredningsforening, CVR nr. 60804214

Danmarks Fiskeriforening, CVR nr. 17915746

Danmarks Sportsfiskerforbunds hovedpostkasse, CVR. nr. 37099015

Dansk Ornitologisk Forening hovedafdeling, CVR. nr. 54752415

Det økologiske Råd, CVR. nr. 15428376

Sundhedsstyrelsen, Embedslægeinstitutionen Nord, CVR. nr. 12070918

Ferskvandsfiskerforeningen for Danmark, CVR. nr. 25145615

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, CVR. nr. 31445418

Forbrugerrådet, CVR. nr. 63870528

Følgende er orienteret via elektronisk post:

Ansøger:

Søren Ernst Madsen, Tirsvadvej 11, 8740 Brædstrup, CVR. nr. 69345859

Nabokommune

Ikast-Brande Kommune, Kristine Bollerup krbol@ikast-brande.dk

Organisationer

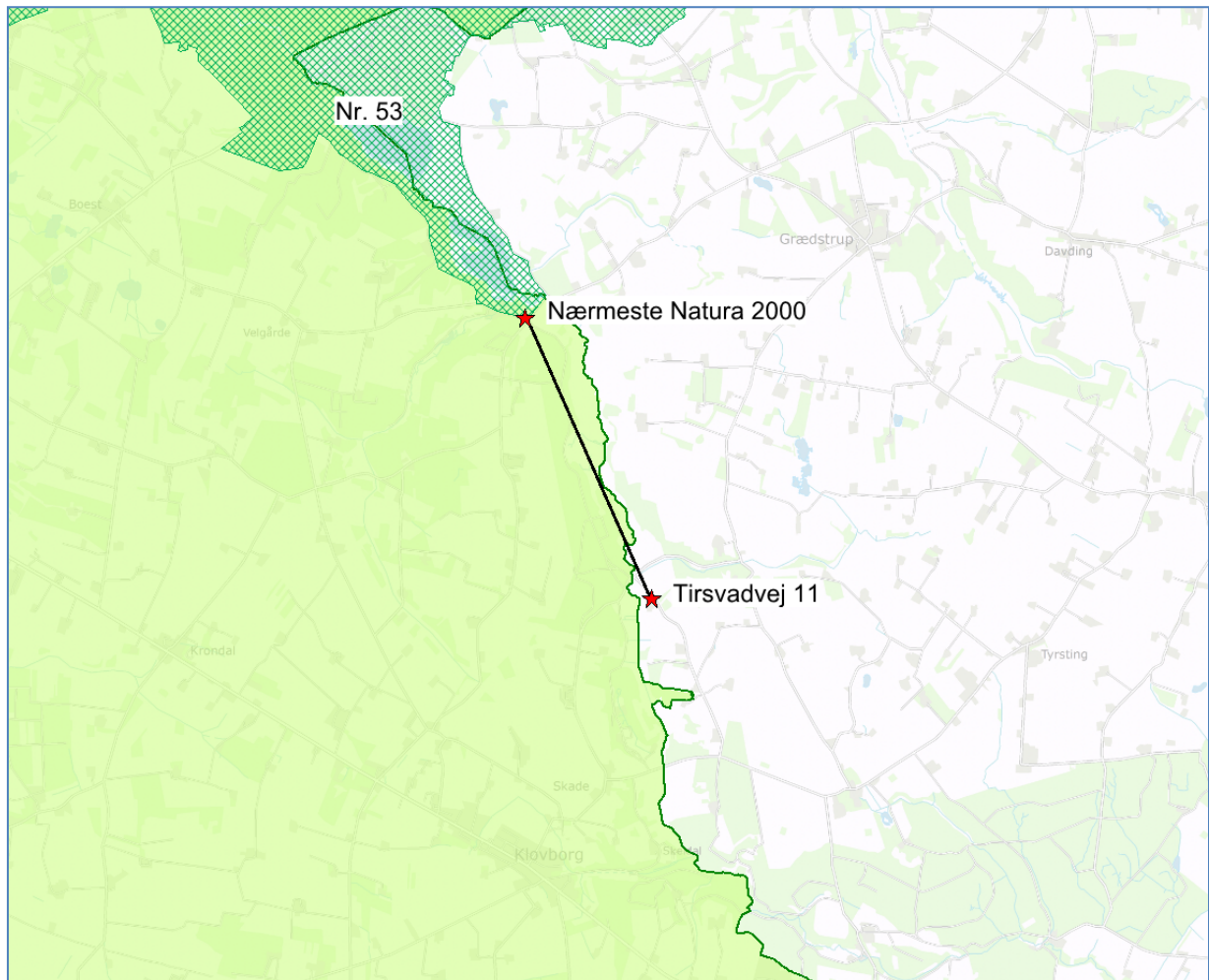
Danmarks Naturfredningsforening lokalkomite: dnhorsens-sager@dn.dk

Danmarks Sportsfiskerforbunds miljøkoordinator: jka@sportsfiskerforbundet.dk

Dansk Ornitologisk Forening lokalafdeling.: horsens@dof.dk

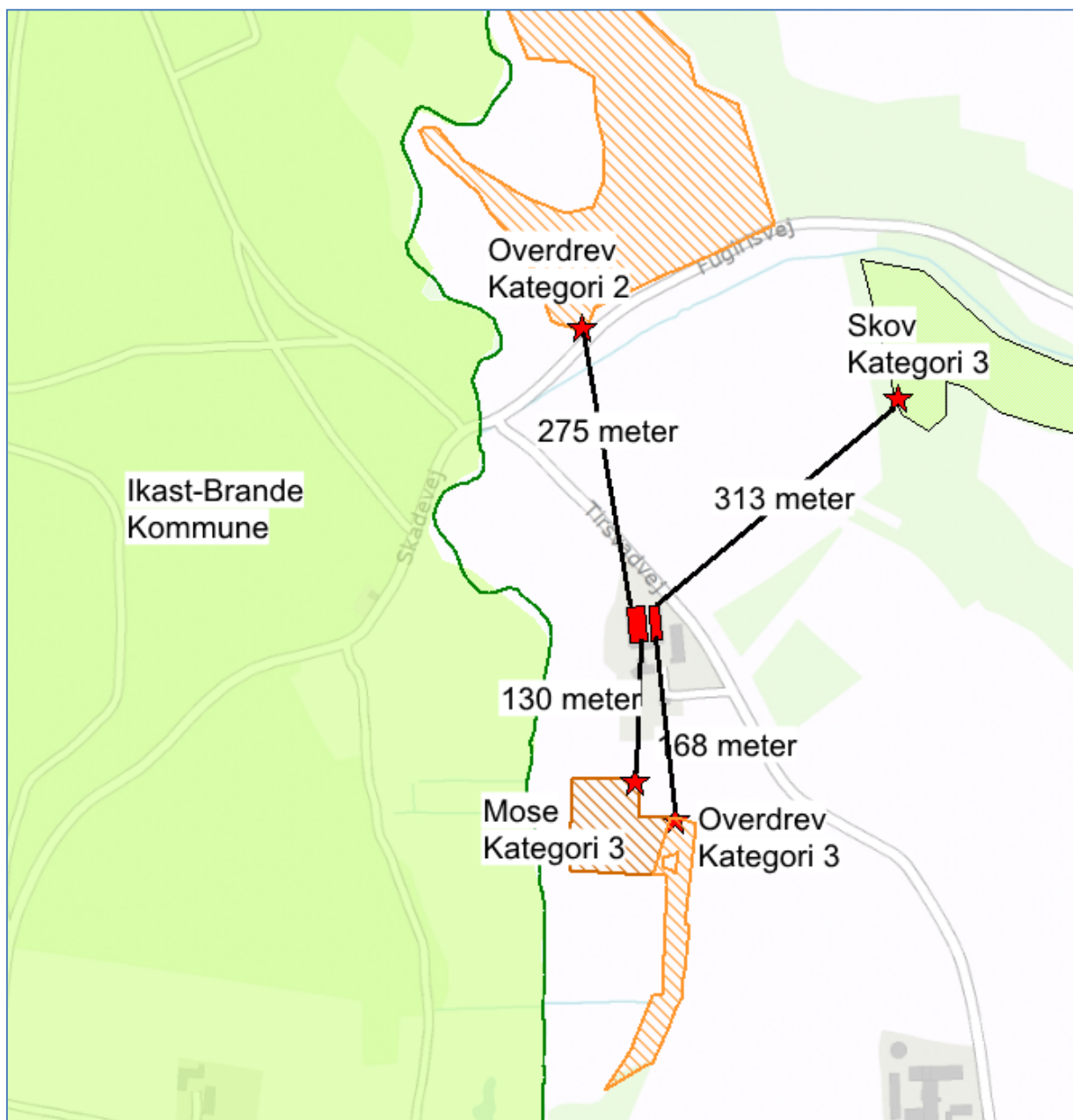
12. Bilag 2. Nærmeste kategori 1 natur

Anlægget og nærmeste kategori 1-natur

13. Bilag 3. Nærmeste kategori 2 og 3 natur

Anlægget og nærmeste kategori 2- og 3-natur

14. Bilag 4. Udbringningsarealer og relevant registreret natur

Udbringningsarealer i Horsens Kommune og relevant registreret natur

